

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SEPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 " 1/2 " . . . . . 4 " "
 " 1/4 " . . . . . 2 " "
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Constantin Burdiz.

Administrația : Caransebeș, strada Paroahă 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să înapoiaze.

TERORIZM.

Terorismul ce s'a dezvoltat cu ocaziunea alegerii de episcop săvârșită în 12 I. c., pentru de a asigura libera manifestare a voinței fiecărui membru sinodal, a fost de o natură atât de îngrozitor, încât ar face onoare chiar și celui mai călbăjit autocratism. Partidul așa zis naționalist-bisericesc poate sta cu fruntea ridicată înaintea lumii culte, că a ajuns cel mai admirabil record prin terorismul ce l-a dezvoltat pe tema alegerii din urmă. După ce prin organele de publicitate a îndreptat cele mai murdare atacuri și după ce cu ajutorul acestora s'a folosit de cele mai disgustătoare minciuni și calumnii la adresa unuia și altuia, pe care nu-l țineau destul de *cinstit* și destul de sigur în privința succursului ce-l pretindeau dela fiecare *om de omenie*, la săvârșirea complotului și atentatului ce-l pregăteau, asupra cinstei și vazei vieții noastre bisericesti, după ce prin diferitele conferințe și cu ajutorul voiajorilor lor, au stors cuvântul de onoare, întărit chiar și cu jurământ, în ziua alegerii, pe cei mai *debili* de suflet au decis a'i pune sub părinteasca îngrijire a câte unuia, a cărui virtute era destul de probată. Astfel am avut încântătoarea priveliște, că câte un *alegător* mai neoflit în cele electorale, pentru ca să fie ferit de orice atentat, ce eventual s'ar îndreptă din partea dușmanului la *cinstea și caracterul* său de alegător *liber* și independent, era pus sub supraveghierea a câte 2 sau 3 matadori pentru a supraveghia, ca cel mai debil în privința rezistenței ispitei să-și poată exercia liber și independent votul său, cu aceea expresă

și hotărâtă poruncă însă, că aceasta manifestare liberă și independentă a voinței sale libere să o concentreze în acel vot, care să sune numai și numai pe numele alesului partidului, a bisericeii, a lui dr. Iosif Traian Badescu. Era un tablou afară din cale interesant, să vezi cum câte un preot elector stătea între câte un protopop — și se zicem — dr. Barbu cu țidula deschisă, în carea erau ațintite privirile de Argus a acestor supraveghetori a moralei publice. Și aceste priviri de părintească îngrijire îl însoțeau pe jingașul și deliul elector până la locul urnei, pentruca nu cumva în calea spre aceasta să i-se întâmple vre-o nefericire. Ah! Și cine nu se delectă în privirile pline de veselie, însoțite de zimbetele de fericire ale părintelui Barbu, ce i-le procură împrejurarea, că electorul putea să se întoarcă dela urnă fără ca acesta să fi fost împedecat în exercirea votului său în mod liber și independent.

Desfătătoare era și priveliștea cum vre-o câțiva electori, cari voiau să-și arate în mod mai pregnant hotărârea lor de a nu se lăsa influențați de nimeni în formarea convingerii lor, cum acești puritani să părăndau pe dinaintea supremului supraveghetor al moralului public, pe dinaintea lui dr. Petru Barbu, care după ce aruncă câte o privire asupra țidulei de votare și după ce inima sa era satisfăcută de curățenia convingerii a aceluia, ce cu mândrie se putea numi de proprietarul *votului său secret*, îl slobozia la urnă pentru a-și depune votul. Și ce impunătoare erau aceste defilări?! Falnicul protopop *Ioan Pepa*, săgalnicul

și în virtuți îmbătrânitul *Ioan Mărcu* și încă mulți electori de calibrul acestora cu reverența cuvenită își deschideau înaintea supremului inspector al partidului: *secretul* inimei lor, care insuflă *dragoste* și *respect*. Inima a vorbit la inimă. Și ce să zicem de auctoritativul *Braniste*, celce cu fulgerătoarele sale aforizme de înaltă puritate, respândea frică și teroare în sufletele acelora, cari n'ar avea tăria a vota așa după cum inima fiecărui îi dictează, zic, ce să zicem de acest colos al moralității publice, când spre a se arăta lumii de adevărat puritan, care ține la *secretul* și prin urmare la cinstea votului își desvălea supremului său stăpân, cel în purpură născutul Gorgos, *secretul* sufletului său, pentruca cu atât mai mult să-și arate omagiala sa credință și alipire, dar' totodată să dovedească lumii, că ține morțiș la principiile plasate în organul de publicitate, proprietatea marelui și nobilului său stăpân.

Dar' numai continuăm cu trecerea în revistă a acestor tablouri, ci ne rezervăm dreptul, ca cu proxima ocaziune să facem unele fotografii de chipuri și figuri, cari — suntem siguri — vor face onoare oricărei galerii de tablouri renumite și despre cari încă de acum putem anunța, că vor rămânea neperitoare, atât ca fond, cât și ca formă în analele istoriei viitoare, a neamului și bisericeii noastre.

Decursul alegerii.

Duminecă 11 Iulie n.

Seara, după ce partizanții ambilor candidați la episcopie ai C. Lor dl dr. I. I. Olariu și dr. I. Tr. Badescu au ținut conferință separați unii de alții, s'au dus în corpore la

CHEAG

pentru strângerea brânzei, garantat, nestricăcios, se află în formă de esență în sticle și în pravuri la

„SEVERINEANA”
 societate comercială pe acții în
 CARANSEBEȘ.

catedrală, unde s'a servit liturgia obicinuită în ajunul alegerii de episcop. Sfânta liturgie a fost oficiată din partea I. P. C. Sale dlui archimandrit și vicar episcopesc Filaret Musta, asistat de C. Sale protosincelii dr. I. I. Olariu, dr. I. Tr. Badescu, dl protopop al Vârșeșului și al Oraviței și de diaconul din Lugoj dl Joandrea.

Vineri, ziua alegerii.

Biserica catedrală e ticsită de public. Deputații sinodali sunt prezenți la serviciul divin aproape toți. Sfânta liturgie e oficială tot de I. P. C. Sa dl archimandrit și vicar episcopesc F. Musta, asistat de cei doi candidați și de ceilalți din ajun. La întreg serviciul divin a cântat corul „Reuniunii de cant și muzică” din Caransebeș, sub conducerea dlui dirigent Ioachim Alionte, secerând și de astădată admirația publicului aflător în catedrală. Corul dlui Alionte I. s'a distins îndeosebi în executarea cu atâta precizie și pricepere a „Hieruvicului”, iar „Sfânt sfânt” a fost executat cu o forță uimitoare.

După sfârșitul sf. Liturgii s'a oficiat parastas pentru marele mitropolit Andreiu baron de Șaguna și mecenatul Emanuil. — P. C. Sa dl Musta apoi împarte sf. anaforă. După ce apoi P. C. Sa invită publicul prezent ca să părăsească biserica și să rămână numai deputații sinodali. Publicul nu e aplicat să iasă, fiind curios de actul alegerii, la ce apoi P. C. Sa dl Musta amenință, că: dacă publicul nu părăsește biserica, va scoate pe credincioși cu puterea poliției, ceea ce a stârnit un murmur de nemulțumire în publicul prezent.

I. P. C. Sa deschide Sinodul printr'o vorbire potrivită — apoi se retrage. Se constituie o comisiune, care invită pe mandatarul mitropolitan în persoana P. C. Sale dlui Filaret Musta, spre a ocupa scaunul prezidial. Comisiunea să reîntoarce împreună cu mand. mitrop., care e primit cu: „să trăiască”. După ce P. C. Sa ocupă scaunul prezidial, în-

vită comisiunea de scrutiniu a ocupa locul la dreapta dânsului. P. C. Sa da cetire ord. mitropolitane referitor la nimicirea alegerii sale și ord. ref. la alegerea din nou a episcopului diec. Caransebeșului. Se da apoi cetire ord. mitropolitane cu numărul 153 prin care se încredințează I. P. C. Sa dl Musta cu conducerea alegerii și prezidarea sinodului. (Făcându-se puțin zgomot, I. P. C. Sa dl Musta îndrumă din nou publicul să părăsească biserica, amenințându-l cu puterea brachială, că-l va scoate, dacă nu iese de voie bună, publicul, — ei ce să-i faci, — e îndărătnic și glasul I. P. C. Sale a bătut toaca la urechea surdului — nu voiește să iasă.)

Să cetește lista deputaților și se constată, că sunt prezenți 57, lipsesc însă 3. După ce se constată numărul de sus complet, P. C. Sa declară, că sinodul e apt pentru a conduce toate agendele puse înainte. Deputații sinodali supletori își prezentează credenționalele. După puțină discuție ref. la unele mici proteste se verifică. Se cetește raportul cons. diec. sub Nr. 106 referitor la neîntărirea din partea M. Sale a alegerii episcopului din trecut și dispunerea alegerii nouă de episcop. Se cetesc rugărilor dlor deputați sinodali Serb și I. Novac pentru a fi absolvați dela ședința sinodului, motivându-și absența dlor prin morb. Se iau în considerare. Comisiunea verificătoare se însărcinează cu autenticarea actelor ref. la alegere. Se aleg membrii de încredere la urnă pe lângă P. C. Sa dnii ppop M. Popovici și Exc. Sa dl general Sena.

Se cetește din nou lista deputaților, după care se începe votizarea. Dl notar al comis. dr. I. Popovici, cetește numele fiecărui deputat, care pe rând depun voturile în urnă. Se constată după finea votării, că s'au dat 55 voturi dintre cari 1 vot alb. Candidații s'au reținut dela votare. Se cetesc voturile din urnă. De mirare, că până la 15 voturi candidații mergeau egali. Începe apoi 5 vo-

turi, cari erau ale C. Sale dlui Olariu, întrecând pe adversar. S'au întors însă voturile pe partea C. Sale dlui Badescu rămânând primul în minoritate.

Rezultatul a fost, că C. Sa dl Olariu a primit 22 voturi, iar C. Sa dl dr. Badescu 32 voturi. *Intrunind C. Sa dl dr. I. Tr. Badescu o majoritate de 10 voturi, se declară de ales episcop al Caransebeșului.* Noul ales la eșirea din altar e primit cu ovații. I. P. C. Sa dl Musta îi explică rezultatul alegerii și îl declară de ales, la ce C. Sa dl Badescu mulțumește emoționat, declarând, că primește greaua sarcină, cu care îl încredințează majoritatea deputaților sinodului.

Noul cabinet. Majestatea Sa, Regela nostru Francisc Iosif I-ului a încredințat din nou conducerea țării guvernului de mai nainte, care însă numai până la toamnă va sta în fruntea afacerilor. În legătură, cu acestea cetim în „B. K.” următoarele decrete:

„Iubite Dr. Wekerle! Provoacăndu-mă la deciziunea mea luată la 27 Aprilie a. c. te numesc din nou, ca ministru președinte, respective te întăresc în postul acesta, ce ai avut și până acum.

Wien, 7 Iulie 1909.

FERENCZ JÓZSEF m. p.

Wekerle Sándor m. p.

„La propunerea ministrului meu președinte maghiar, numesc pe contele Zichy Aladár, ca ministru a latere, contele Andrassy Gyula, ca ministrul meu maghiar de interne, Kossuth Gerencz, ca ministru maghiar de comerț, Dr. Darányi, ca ministru maghiar de agricultură, pe contele Apponyi Albert, ca ministru maghiar de culte și instrucțiune publică, pe Günther Antal, ca ministru de justiție, Jekelfalussy Lajos, ca ministru maghiar de honvezi, pe Josipovich Géza, ca ministru fără portofoliu pentru Croația, Slavonia și Dalmația, respective îi întăresc din

FOIȚA „SEVERINULUI“.

Marcu și Taina din Teuș.*)

— Dramă din viața poporului nostru, în 3 acte. —

De:

George M. Dopp.

Persoanele:

Safta (văduvă).
Dumitru (fiul ei).
Ileana (fiică de suflet).
Marcu (fiu vitrig al ei).
Aurel (preot).
Gödri (notar).
Alexe (primar).
Pavel (fruntaș bogat).
Anica (soția lui).

Gligor (fratele Saftei).
Mărie (soția lui).
Ștefan (vărul Saftei).
Ioană (soția lui).
Răpa (muzicant țigan).
Chiva (soția lui).
Mihaiu (pârgarul).
Doi jandarmi.

Scena să petreacă într'o comună de lângă marginea Timișului în granița Bănatului anul 1900.

*) Teușul, e codru de o frumusețe dumnezeiască, în care ici-colo se poate zări câte o poeniță, cu iarba grasă încungiurate de umbra easă a arborilor seculari. Dealurile ce se numesc Teuș, sunt de partea stângă a râului Timiș, în spre apus de soare, în nemijlocita apropiere a Caransebeșului. În această minune a naturii, sunt troenite ici-colo câte o căsuță, îngropată sub brațele arborilor. Unde și unde vărfurile vilelor, cari acum încep a se înmulți, își arată splendoarea lor, lucind la lumina soarelui ca niște sulite, iar noaptea la lumina mândrei luni, își oglindesc vărfurile lor pleșuve în undele Timișului. De aici, apoi să deschide ochilor o priveliște încântătoare: munții acoperiți de zăpadă din față, înspre răsărit, la poalele cărora vedem ruinele Turnului Ovidiu, apoi orașul Caransebeș în toată liniștea lui mânăstirească.

Actul I.

Bina:

(O casă țărănească, în fund ușe, la dreapta un cuier, un blidar cu farfurii și tacâmuri, un șifon, la stânga o laviță, pe care doarme lungită Ileana. În mijloc masă cu 4 scaune de lemn, pe pereții odăii icoane sfinte, pe masă o lumină arzând. E seară).

Scena I.

Safta și Ileana.

Safta (șade la masă, toarce): Așa mi-a fost ursita, iaca, acum la bătrânețe să rămân fără de mine... (lasă furca, se scoală): Neamurile? Hm, ele numai atunci-s neamuri, dacă ai să le dai... (cătră Ileana): Ileano! Fă! N'auzi?! Doarmă somnu'n tine, scoli!.. Uite, uite, n'auzi durmirea-i moartă?: (O sgâțae).

Ileana (speriată): Auleo! Ce e?! (se freacă la ochi și stă sfioasă înaintea Saftei).

Safta: Mi-te-a lăsat și pe tine pe capul meu, n'am eu destule de înghițit! Cătră-te la naiba, du-te și te culcă! La cântatul cocșului să fi cu hainele la fântână, auzit-ai?! (o sgâțae și împinge).

Ileana: Infeles! (plânge și iese prin dreapta).

Safta: Uf! De ce nu vă duce moartea, să mai răsuflu și eu!..

Scena 2.

Dumitru și Safta.

Dumitru (vine prin fund): Să-să-rut mâ-mâ-na, ma-ma-maică.

Safta (à parte): Uf, iată încă unul! (cătră el): Păi bine mă, netotule, acum să vine acasă, când toată lumea doarme? Hai? Ei și chiar azi, când tatto abia-i de două zile în groapă?!

Dumitru: Ha?! (învârte pălăria în mâni).

Safta: Unde mi-ai fost?

Dumitru: D'a-apoi... ha?

Safta: Uf! (se prinde cu mâinile de cap): Da nu mă n'nelegi, ori n'auzi, surziască dracu 'n tine? Unde mi-ai umblat?!

Dumitru: P-p-p-ai la șezătoare și-și-și pela pri-pri-pri-maru.

Safta: Ho, du-ce-teai și tu unde și-a perdut dracu socru!.. Ce-ai făcut, ce-ai căutat tu la primaru, acum noaptea târziu?

Dumitru: D-d-d-ap-poi, că, hă-hă-hă, n'am fost eu tot la la el, am m-m-mai fost și și pe-pe la-la (rușinându-se) mândre.

Safta: O, ferice și d'aceea, care se mai uită și la tine!

Dumitru: U-u-uită, zău, uită.

Safta: Dar' ce făcuși la primarul, ce căutași la el?

Dumitru: M-m-marcu-i la el, a-așa, a-așa, zău, cum zic, îi a-a-decă a f-f-fost la el, a-a-așa zău, a-așa!

Safta (à parte): Iată și pe bicherul!

nou în posturile purtate și până aici, încredințez mai departe pe ministrul președinte cu conducerea ministeriului de finanțe.

Decretele adresate respectivilor, spre mai departe procedură le aclud.

Wien, 7 Iulie 1909.

FERENCZ JÓZSEF m. p.

Wekerle Sándor m. p.

Prin acestea, criza până la toamnă este aplanată.

Invingerea corupției.

Dela începutul existenței foaiei noastre, în continul am tras clopotu în dungă pentru a atrage atențiunea factorilor competenți asupra stărilor peste măsură de desolate, ce domnesc în viața bisericească din dieceza noastră. Cu inima plină de durere stăm și privim, cum în dieceza noastră un curent de decatență își întinde tot mai mult stăpânirea distrugătoare, lăsând după sine urme de întristătoare priveliște.

Incontinuu am accentuat, că astfel de stări nu pot dăinui timp îndelungat, fără ca să tragă după sine totala nimicire a vieții noastre bisericești. Durere însă, că glasul nostru, a rămas fără a avea succesul dorit, iar în fața prevestirii pericolului iminent, oamenii au rămas răci și nepăsători așa, că nu credem, ca să existe vre-o instituțiune, în viața căreia să se observe o nepăsare mai condamnabilă, ca și care se poate observa în viața bisericească din dieceza noastră. Și nu credem, ca în viața vre-unei instituțiuni să fie conduși factorii conducători de atâta lipsă de tactică și prevedere, ca și cum sunt factorii chemați a conduce destinele diecezei noastre.

Fiecare individ, fiecare persoană fizică ori morală își întocmește viața sa astfel, că *fine cont* de toate împrejurările, ce se ivesc în jurul vieții sale, combinând și ținând seamă de toate *urmările* favorabile, ori dezastruoase,

ce eventual pot să se descarce, și să-i *determineze*, chiar existența ori peirea respectivei individualități. — Numai în dieceza noastră se conduc toate de caprițiile unuia sau altuia, din care cauză și vedem, că dieceza noastră, cu iuțeală vertiginoasă merge pe povârnișul decadenței, carea de sigur, că-i va cauza peirea.

* * *

Aceste idei ni-s'au perondat prin minte în momentul, când am auzit rezultatul alegerii de episcop, săvârșit Luni, în 12 Iulie a. c. Intreaga lume a stat incremenită, că un sinod eparhial, în care se zice, că se află floarea inteligenței aleasă, dintre credincioșii bisericii, a putut să se săvârșască cu atâta ușurință, și cu totala lipsă de prevedere a urmărilor grave și dănuoase pentru biserica din eparchia noastră, un act de o așa mare importanță, ca și cum e actul unei alegeri de episcop. Atât înaintea credincioșilor bisericii noastre, cât și înaintea străinilor, actul, de care facem amintire, se prezintă, ca un caprițios joc copilăresc, carele desigur, că nimic bun n'are se aducă pentru dieceza noastră. — S'a ales adecă cu această ocaziune de episcop un om, despre carele atât pe calea jurnalistică cât și în alt mod, s'a afirmat, că a comis astfel de fapte, cari nedemn l'ar fi făcut, chiar și pe cel mai din urmă preot, de a mai purta reverenda.

S'a ridicat la demnitatea de episcop, un om, despre carele până acum fiecare putea să'l timbreze, de un om bătut moralmente, fără ca pentru aceasta să i-se fi mișcat măcar un fir de păr din cap. S'a ales de episcop, un om, despre carele chiar și cel mai suprem supraveghietor a vieții noastre bisericești, a constatat în mod oficios și neîndoielnic, că prin purtarea sa, s'a făcut nedemn de a mai sta în serviciul bisericesc, cerându-i îndepărtarea din acest serviciu, unde numai oameni moralmente integri pot să-și împlinescă misiunea, ce i-se impune

unui servitor al altarului bisericesc. Și acest om, în loc ca să-si părăsească locul, pe carele nu'l mai putea îndeplini cu demnitatea recerută, într'un moment de totală lipsă de *modestie*, și cu totala desconsiderare a intereselor mari bisericești, îndrăznește a se ridica cu gândul său până la înălțimea strălucitoare a unui tron episcopesc.

Și s'a aflat în sinodul eparhial o astfel de majoritate, carea trup i-a dat acestei *lacomie* dorințe, zămislită într'un moment, de totală uitare de sine și a datorințelor, ce trebuie să le aibe față de biserică, precum și de nimbul și vaza demnității de episcop, carea neștirbită trebuie păstrate și predate generațiunilor ce se perondează în viața unei biserici.

Ce valoare mai poate avea o astfel de demnitate, la care poate fi ridicat și un astfel de om, a cărui viață este presărată de săvârșirea a unor astfel de delictes morale, cari descualifică pentru societate chiar și pe cei ce nu pot aspira de a fi ridicați la demnități bisericești?

Valoarea unei astfel de demnități să devalvează, când mâni atât de sacrilege se ating de ea, pentru ca să o tragă în noroiul unde își tânjesc esistența.

Alegerea de episcop sevârșită Luni, așa cum s'a întâmplat nu însemnat alta decât *triumfătoarea invingere* a decadenței morale, pe cari *stâlpii* sinodalnici, cu toată vânjăzimea puternicelor lor brațe, voesc să o susțină sus și tare.

Flere possum sed invare non, a fost otatul venit din adâncul inimei întristate, a acelora, cari cu inima sângerată de durere privea deslășurarea unei priveliști atât de disgustătoare, atât de monstroase.

Cine se va pune, ca să oprească rostogolirea ce s'a urnit deja pe declinul decadenței?

Ver ist der brave Mann?

Scena 3.

Gligor, ceialalți.

Gligor (întră prin fund): Noroc soro!

Safta: Dee Dumnezeu; dar' ce te aduce pe vremea asta la mine, iată-s 4 ciasuri de cătră ziuă. N'am putut dormi toată noptica, nu mă ia somnul.

Gligor: Trecui p'aci, întrai, că văzui lumină la tine. Dar auzit-ai, că Marcu a venit din România, încă asară, s'a dus la primarul sa-l silească să desfacă testamentumul răposatului.

Safta (amenințând): Ii dau eu testament!

Gligor: Cam cum îți dai cu socoteala soro, oare o fi lăsând răposatul ceva și pentru noi?

Safta: Ei, asta-i ce vă doare pe voi, avere și iar avere; lingeți-vă însă pe degete, averea nu-i pentru voi, eu o voiu moșteni toată!

Dumitru (se întoarce pe partea ceialaltă).

Gligor: Mă, da nici cu frate-tău nu te poți avea bine, cum te vei avea însă cu fiito cel mașter, cu Marcu?!

Safta (punându-și mâinile în șold): Cum să mă am bine cu hăla, că m'ar fi beut într'o lingură de apă?!

Gligor: Și ce crezi tu, că răposatul nu a lăsat nimic pentru el?

Safta: Așa cred, că nu, a căpătat destul, ș'a luat partea.

Gligor: Auzi, fă, Safto..., ești încărunțită și tu, nu ar fi mai bine să te așezi și tu la vreunul d'ai tăi, că, uite, n'ai pe nime bun.

Safta: Ei, ca să-mi păpați voi averea mea, ș'apoi să mă huiduiți, după aceia ici-colo?!

Gligor! Pții satano! Păi cu tine nu poate omul vorbi, iată plec!

Safta: Bine faci, du-te, că ș'așa nu capeți mai mult!

Gligor: Lasă Safto, îi plânge tu asta, azi vei auzi testamentumul și vei vedea tu ce treabă îți-o face Marcu. (iese pe unde a venit).

Safta (gânditoare): Uf, barem de aș scăpa odată și de testamentumul ăsta, să le astup gurile la flămânzii ăștia! (cătră Dumitru): Mă Dămitre! Mă greul pământului! Mă cari bea somnul cu litra! Scoli!

Dumitru (se scoală căscând gura mare): Ha! Ce?

Safta: Du-te și te spală, că-i ziuă și acu or fi aici neamurile cu notaru.

Dumitru: Ha? Păi nici n-nu am dormit, eu nu-nu văd nicăiri soarele, ve-ve-zi, nu-nu-ți spusei eu, că-că azi o fi vreme b-b-bună? hă!

(Va urma).

A venit dnpă parte, da îi dau eu lui parte! (cătră Dumitru) Ce-a căutat el acolo? Când a venit?

Dumitru: A-a-așa, cum îți spun, a-a-colo fu, M-m-marcu, a-așa, și-și-și a-așa să să m-mă crezi, zzău, că-i așa s-s-să certa cu b-b-badea primar, (gânditor) a-a-așa, cum îți spun să-să certă cu el ca-ca dumniata cu-cu mine.

Safta: Du-te, du-te, să nu te mai văd, du-te, de te culcă, ca și trântora ceialaltă! (șade gândurată).

Dumitru (șade la dreapta pe scaun, după o pauză cască gura: a-a): Ma-ma-mă, azi, se vede, că-că o fi zi fru-fru-moasă, a-a-șă zău, cum zic, o-o fi.

Safta: Tacă-ți gura! Ce vorbești de azi, că-i noapte încă. (se scoală aude bătând la ușe): Scoli, vezi cine e la ușe ș'apoi deschide!

Dumitru (se scoală fricos): Io-io, nu-nu mă duc, nu-nu, zău nu, du-du-te ma-matale, c-c-că mi-e frică de strigoi!

Safta: Uf, cenușotcă, și-e frică de strigoi, da ce-s strigoi ceia? Ce-s aceia strigoi? Doar' nici nu sunt.

Dumitru: D-d-dară nu, p-p-parcă pe Toader nu l'or fi dus t-t-tot strigoi, a-a-așa zău, cum zic, nu, nu mă duc!

Safta (spre ușe): Cine-i?! Intră!

Dumitru: Au, au, a-a-aoleo! (se duce la stânga și se ghemuește pe laviță).

Friguri.

Derbedei dela „*Lupta*“ și soții lor dela „*Tribuna*“ n'au conștiința liniștită. Ei trăesc din sfărîmăturile din România și sunt cu ochii în patru părți, ca nu cumva să le răpească vâlăul. Când se ivește cel mai mic nor, care le-ar putea strică și ar deschide ochii celor din România, îi prind frigurate și strigă „*Gevalt*“.

Ne aducem aminte de frigurile ce l-au scuturat pe Birăuț, când am cerut dela redacția „*Luptei*“ socoteală despre suma de 1000 cor., colectată de ei pentru premiarea celor ce s'au distins în instruirea analfabeților.

Noi trăgeam la răspundere redacția „*Luptei*“, iar pe Birăuț îl scuturau frigurile și în amețea lui a eșit cu faimoasa declarație, cu care s'a ocupat apoi și „*Tribuna*“, declarând pe Birăuț de om cu *sufletul* vândut. Din nou am cerut darea de seamă și acum cei dela „*Lupta*“ sunt atât de tare scuturați de friguri, că n'au nici un cuvânt de zis. Noauă din parte-ne ne pare rău de ei bieții, că nu știu ce să zică, *când le ceri dare de seamă despre niște bani publici, primiți de ei*. Publicul român însă nu poate fi mulțumit cu declarația lui Birăuț și tăcerea redacției (?) „*Luptei*“, având dreptul să pretindă darea de seamă despre banii săi. Deci din nou: *Unde-s banii ?!*

Dar' alte friguri îi muncesc pe sărmanii *derbedei*. Dnii dr. Petru Ionescu, secretar ministerial și dr. N. Ionescu adv., au plecat săptămânile trecută să cerceteze pe sora lor din România și întreaga *haită* a început să țipe, că s'au dus la București, că vor face în București o foaie filo-maghiară, că vor capacita pe medicii români să vină la congresul din Budapesta. Adevărata temă era, că frații Ionescu vor capacita pe cei din București să nu mai deie crezământ minciunilor unor naufragiați și detragându-se *subvențiile* din România, se gată cu gloria *naționaliștilor* din birturi, li-se trage țîța dela gură și bietul Birăuț iar' va trebui să-și *vândă* vre-o foaie, pentru că *nimeni* nu poate pretinde, *ca el să moară de foame*. (Așa motivă Birăuț ținuta lui în adunarea dela Caransebeș, când se vându-se și se zvârcolea încă prin fundul buzunarelor dlui Burdea.) După fițuica din *Budapesta* a venit cu *știrea senzațională* șchiopul dela „*Tribuna*“, de frică, că *Bocu* din nou va fi silit să *ocupe postul de contabil* dela „*Lipovana*“, iar bietul *Russu* nu-și va mai putea trage picioarele pe mahalalele Bucureștilor. A mai luat notiță și *moralul*

colaborator al „*Drapelului*“, care, se vede, n'are pace, până nu vom eși în publicitate cu roadele activității sale. Apoi dupăce afacerea s'a clarificat, dupăce s'a constatat, că frații Ionescu au fost *2 zile* în România și încă n'au umblat pe la București, mai lătră și *cătălandrul* căpătuit dela „*Țara Noastră*“: celce își făcuse studiile universitare în sanatoriu de pe István-ut din Budapesta. Se temea poate *neamul* căpătuit, că frații Ionescu vor adună toți *banii* din București și pentru ei nu vor rămânea?

Să privim însă partea serioasă a lucrărilor. Celce e cu conștiința liniștită nu se spărie și de umbra sa. De ce a produs călătoria fraților Ionescu atâta spaimă în ceice se țin *naționaliști* înflăcărâți, luptători neînfricoșați? Răspunsul e ușor. Ei seduc cu frazele sfârâitoare opiniunea publică din România, ca să stoarcă de acolo parale și se tem, ca nu cumva cei din București să ajungă odată la cunoștința adevărului, iar ei să rămână pe *drumuri* și să nu aibă din ce trăi.

Așa i-se întâmplă celui ce nu merge pe calea dreptății și adevărului. N'are conștiința liniștită.

Memorandul medicilor din România.

Avem năcazurile noastre acasă, cari nu ne dau timpul de lipsă pentru a ne ocupa și cu daraverile altora.

Avem biserica noastră autonomă, avem școala confesională română, unde noi am dispus până acum, după cum ne-a plăcut și după cum am crezut, că este mai bine pentru poporul nostru. Poporul a jertfit din greu pentru susținerea bisericii și școlii. În schimb nici biserica nici școala nu i-a dat nimic. În fruntea afacerilor au ajuns tot astfel de indivizi, cari și-au făcut treburile lor personale, și încărcăți cu diferite păcate, mai vârtos morale, au scăpat din mâni frânele preoției și învățătorimeii. Cei mai mulți dintre protopopi n'au fost în stare să disciplineze pe preoți și învățători pentru că la îndeplinirea parohiei și a postului de învățător *banul* a fost *factorul* de frunte și preotul și învățătorul nu sau simțit îndemnați a-și împlini cu scumpătate datorințele legate de oficiul lor, iar urmarea e totală decădінță a poporului în cele morale, materiale și culturale. Încă nu am auzit, ca guvernul maghiar, de care ne place să ne plângem, să fie interzis predica în biserica română și cu toate acestea trece de *corb alb* acel preot, care ar și predica, ba chiar și biserica catedrală din Caransebeș, unde avem o sumedenie de dignitari bisericești; protopopi, profesori de teologie, e cu totul lipsită de *cuvântul evanghelic* și numai din Paști în Crăciun ne-am mai putut delecta în câte o pastorală episcopescă. N'am auzit de vre-o ordinațiune guvernială, carea să fie interzis dascălului dela șcala confesională română instruirea poporului, și cu toate acestea pe

lângă multele sacrificii, spre rușinea noastră fie zis, poporul nostru, în urma viedniciei celor dela conducere, a ajuns la 70% de analfabeți.

Stăm rău cu poporul, dacă ne asămănam însă cu poporul din țara românească, vom afla, că între noi și ei e deosebire mare.

Țara românească e binecuvântată de D-zeu. E încărcată cu apă, pământ arător, munți și cu toate acestea îți plânge inima, dacă faci câte o călătorie prin sate. Ne aducem aminte de răscoala țărâniei de acum 3 ani. Nu ne puteam esplica cauzele, pentru-că nu aveam idei clare despre starea poporului muncitor de acolo. Cine caută însă cât de cât să pătrundă în tainele țărâniei din România, va afla de tot natural, că poporul caută să-și mai facă cale și cu arma.

Am avut ocaziune să străbat mai multe sate din România. Și ce vezi pe acolo? Niște oameni slabi, supți de năcazurile zilei, fără cămeși pe ei. Și aceștia sunt talpa țării românești. Sub bunul domnitor *Cuza* s'a început desrobirea țaranului, dar ce folos, că el azi e mai rău săturat, ca pe timpul robie, pentru-că atunci cel puțin domnul său îi da cele de lipsă pentru traiul de toate zilele, azi însă el este liber, dar cu toată libertatea este lăsat la dispoziția marilor proprietari și a arendașilor fără suflet.

Chiar zilele trecute dat ne-a fost să cetim prin foile din România, că la o moșie s'a confiscat pâinea, ce se dădeau din partea arendașului, țărâniei și, că pâinea conținea cele mai periculoase materii pentru sănătatea omului muncitor. Numai așa înțelegem, că țărâniea din România e bătuită de cel mai periculos morb: pelagra, care fără milă seceră printre popor.

Am străbătut mai multe sute din părțile muntoase ale României. Mi-s'a spus, că în aceste locuri sunt locuitorii mai bine situați, pentru-că au pământul propriu și sunt lipsiți de marii proprietari. Dar și în aceste locuri dat mi-a fost să văd niște case atât de mici și scunde, că nici coliba țaranului dela noi, nu e atât de slabă. Apoi locuitorilor le cetești mizeria de pe față. Pe lângă casele lor numai ici colea mai afli câte un grajd pentru scutirea vitelor. Cei mai mulți sunt siliți și în cel mai cumplit ger a-și ținea vitele sub cerul liber. Și dacă în locurile montoase, unde poporul nare mari proprietari, e atâta mizerie și sărăcie, ușor ne putem face închipuire despre soarta bietului țaran în acele părți, unde marele proprietar din sudoarea poporului bate stradele Parisului, iar acasă micii țărani, câți bulgăroi și grecotei își bat joc de poporul muncitor.

Reflexiunile aceste asupra stării atât de misere a poporului din România credem, că sunt actuale între împrejurările date. Medicii români adecă au răspândit un memorandum, în care caută să esplice, că de ce nu pot ei participa la congresul medicilor, ce se va ținea în Budapesta. Motivele aduse ar fi starea deplorabilă și afirmativa asupra a poporului român din Ungaria. Medicii din România se ocupă cu niște lucruri pe cari ei nu le cunosc, pentru-că e adevărat, că frații noștri din România ne cunosc pe noi numai din trem.

Dacă medicii din București, oameni de mare știință, voiau să aducă ca motive a neparticipării lor la congresul din Budapesta starea poporului român din Ungaria, atunci

trebuia să-și iee osteneală a veni în mijlocul poporului nostru și să-și fie studiat instituțiunile, starea și suntem convinși, că după ce să vor fi convins, că poporul nostru e cel puțin cu 100% mai bine situat și mai bine nutrit, decât cel din România, și după-ce s'ar fi convins, că unele scăderi, ce de fapt le aflăm la poporul nostru, ca *lipsă de cultură*, nu este a se atribui guvernului, ci inteligenții române, atât de mare în gură pe stradele *Bucureștilor*.

Corespondență.

Onoratei Redacțiuni a „Severinului“ în Caransebeș.

Onorate dle Redactor!

Bine-voiți a-mi publica în prețuitul nostru ziar: „Severinul“ cuprinsul epistolei mele.

Mult stimat dle învățător din Cârnecea.

Subscrisul, îți fac cunoscut, că eu am fost la Budapesta după cum ști și Domnia Ta, că niai dat adresa dlui deputat al nostru *Dr. Iosif Siegescu*.

Foarte-ți mulțămesc pentru îndrumare, căci eu m'am dus, și lam aflat pe dl deputat *Dr. I. Siegescu* foarte vesel și *m'a primit cu mare bucurie*, întrebându-mă: cei pe-acasă la Domnia-voastră? Am spus, că sunt sănătoși.

Apoi am rugat pe dl deputat, ca să-mi dea un sfat, că la care clinică să mă duc, unde să mă pot tămădui de morbul meu? Dl *Dr. I. Siegescu* deputatul nostru, *m'a chemat cu el și a mers cu mine, până la spital, unde d-lui a vorbit cu directorul de acolo, care m'a și primit în spital*, și acolo m'au operat. Operația aceea a ținut 20 de zile și atunci m'a trimis acasă sănătos, mulțămesc lui *D-zeu*, că mă simt om pe deplin după cum am fost și mai nainte de ce am căpătat acel morb.

Vă mulțămesc dle învățător pentru sfatul ce mi-lai dat, și *D-zeu* să vă dăruiască viață lungă și sănătoasă întru mulți ani!

Dlui *Dr. Iosif Siegescu*, iubitului nostru deputat *D-zeu* să-i lungească firul vieții lui și a întregii lui familii la mulți fericiți ani, *căci eu gândeam, când am ajuns la Budapesta și l-am aflat pe iubitul nostru deputat, că nici nu să va uita le mine, că-i va fi rușine cu mine prin oraș, dar dânsul a alergat ca un frate bun, alătura cu mine până la locul destinat, unde m'a așezat, și mai de multe ori m'a cercetat în acel timp de 20 de zile cât am zăcut în spitalul din Budapesta.*

Incă odată zic: ca bunul *Dzeu* să-i dea sănătate întru mulți ani, iubitului nostru deputat!

Am scris și trimis o epistolă și dlui *Dr. Iosif Siegescu* iubitul nostru deputat acolo, după ce am ajuns acasă, cu *mulțămită pentru facerea de bine, care l'am cunoscut că-i bănațan de pela noi cu inima curată, față de poporul său.*

Secași, la 3 Iuliu 1909.

Cu stimă:

Achim Gruia, econom.

Din șirele fruntașului *A. Gruia*, iese la iveală, că poporul, alegătorii dlui *Dr. Siegescu* din cercul Oraviței încep a cunoaște și prețui pe adevăratul lor fiu și deputat, care din opincă și din mijlocul acelu popor, — căruia își închină viața și munca sa cinstită, — s'a ridicat la treapta înaltă de deputat, ca deacolo de sus, să vegheze și să muncească sincer pentru alegătorii săi și

pentru poporul, care soartea încredințatu-o în mâinile sale. Nu putem rețacea faptul, când cu ocaziunea alegerii dela Oravița, un domn „naționalist“, în birtul d-nei Stanca din Căcova, îndrumă pe un fruntaș, ca să se așeze la a 5-a masă departe de masa lui — după ușă, — și asta s'a petrecut în birt și chiar pe timpul alegerii. Ne putem închipui acum, că dacă ar fi fost „domnul“ din birt... la Budapesta, cum sar fi purtat față de nație: nici nu s'ar fi uitat la fruntașul din chestie. Iată însă pe acela în care zilnic lovesc mincinoșii „naționaliști“ că el e adevăratul conducător al poporului, care nu știe ce e rușinea, sau sfiala, ba se simte fericit și mândru, când poate să se plimbe pe stradele capitalei cu frații lui țărani, și satisfăcut e sufletul lui, când poate face bine și a da ajutor poporului, pe care îl iubește mai mult ca pe viața sa. Pe acela, care bate la ușa lui, îl primește cu dragoste sinceră, nefățărîtă fie ori unde ar fi el, când e vorba de poporul, din sânul căruia e născut. Un *Dr. Siegescu* și un *C. Burdia*, nici când nu-și va întoarce fața, de cătră poporul român, care înaintea lor e sfânt, și nu e marfă de vândut în târg, ca și cum corifeii „naționaliști“ à la *Birăuți* vând poporul azi unuia, mâne altuia, după-cum le comandă baierile pungilor!

Bârfelile cofărițelor, îndeosebi a celor dela „Lupta“ contra dlui deputat *Dr. Iosif Siegescu* și a *II. Sale* dlui *Constantin Burdia*, — se topesc ca ciara de fața focului, căci poporul prin glasul său sfânt, le respinge cu indignare, macar de ar plezni „Lupta“ cu *Birăuți* cu tot și cu toate cofărițele și sobolii naționaliști.

Din străinătate.

Din Persia.

— Dincolo de hotarele Europei a izbucnit revoltă sângeroasă între locuitorii Persiei. Persia s'a resculat pentru apărarea constituțiunei, pe care șahul a retras-o întru recăștigarea drepturilor sale de tiran, pe cari constituția le-a scurtat. Persianii, cari e un popor subjugat și supt de tirănia șahilor și a sfetnicilor lui, au luat arma, prădând și ucigând totul ce e de partea tiranilor, ei luptă pentru libertate și pentru introducerea simțului modern și a civilizației în patria lor. — Rusia, această neastâmpărată vulpe vicleană și aici voește a-și vâra flitul, zbierând, că ia voește să apere creștinismul de-acolo, în fapt însă, ca în toată viața ei urmărește scopuri ascunse de jaf, pradă și cucerire, ceea ce dă mult de gândit celorlalte puteri mari Europene, cari privesc chiorăș pașii Rusiei. E propabil, că să se încaere mai multe puteri și cauza la asta ar fi numai și numai lihnita Rusie.

— Se vestește, că situația în Persia e din cale afară de amenințătoare. zilnic sunt ciocniri sângeroase între răsculați și armata Șahului. Sângele curge șiroaie din ambele părți.

Diverse.

— Se scrie din Basarabia, că acolo continuă cu macelărirea ovreilor. Bandele de hugiani (haiduci) au jefuit mai multe locuințe ovrești și au măcelărit sute de ovrei. Spaima între ovreii de acolo e îngrozitoare.

— O telegramă din Troppau (capitala Sileziei) vestește, că o groaznică catastrofă s'a produs la uzinele metalurgice de acolo.

Patru din cuptoarele pentru topirea ferului au explodat. Părțile de metal înferbântat au fost asvârlite la o mare distanță, căzând ca o ploaie de foc. 13 lucrători sunt răniți de moarte, sunt și mulți morți.

— Din New-York se anunță, că cu prilejul aniversării independenței Statelor-Unite au avut loc acolo mari serbări populare. Focurile de artificii au pricinuit un enorm număr de accidente; sunt 45 morți și 1575 răniți.

— Situația Serbiei se agravează pe zi ce trece. Chestiunea conspiratorilor a ajuns iarăși pe primul plan, de când primul ministru, ministrul de războiu și șeful partidului național *Ribarac*, s'au declarat pe față adversari ai ofițerilor conspiratori. Conspiratorii cred, că nu numai existența lor ci și siguranța patriei e în pericol. Intrunirile conspiratorilor se țin lanț. Atacurile împotriva regelui și dinastiei sunt la ordinea zilei.

— O telegramă din Graz anunță, că la Castelnovo (Istria) s'a petrecut o groaznică dramă de familie, în următoarele împrejurări:

Proprietarul din localitate, un anume *Vegeticz*, fiind bolnav de mai mult timp, lăsase pe seama femeii și fiicei sale mai mari conducerea. Venind într'o seară acasă, n'a găsit pe femeia sa, care se dusesese să petreacă noaptea la un amant al ei. Într'o furie sălbatică birtașul a pus mâna pe un topor și dintr'o lovitură a decapitat aproape pe fiica sa, făcându-i o tăietură adâncă până la jumătatea gâtului. Tatăl s'a predat apoi singur jandarmăriei, unde a declarat ca un nebun, că regretă numai un lucru: că n'a decapitat și pe ceilalți doi copii ai săi, deoarece nu vrea să mai aibă în casă odrasle din pat nelegiuit.

NOUȚĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMÂNAL.

Anul 1909. Luna Iulie (cuptor) are 31 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	5 P. Atanasie	18 Frideric
Luni	6 C. Sisoie	19 Aurelia
Marți	7 C. Toma	20 Pr. Ilie
Merc.	8 M. Procopie	21 Praxedis
Joi	9 M. Pancrat.	22 M. Magd.
Vin.	10 S.S. 45 Muc.	23 Apolinar
Sâm.	11 M. Efrem	24 Cristina

Dum. 8-a d. Rusalii, ev. Mat., c. 14 gl. 7 v. 8.

„In vremea aceea văzut-a Isus popor mult...“

Izlazul Timișului în lucrare. În numărul trecut, amintiserăm, că a sosit la adresa dlui primar *Octavian Bordan* decisul ministerial, prin care se dispune regularea țărmurilor (izlazului) râului Timiș. Acum suntem în plăcuta poziție a face cunoscut locuitorilor orașului nostru, că în 13 l. c., au și sosit doi ingineri de navig., cari sau apucat deja de muncă, așa, că lucrările sunt în curgere și în curând va dispărea orice groază de inundare a Timișului. Mulțumită dlui primar, care din răspuțeri a urgitat chestia spre binele și liniștea locuitorilor a căror moșie era amenințată de valurile Timișului.

Iunialul „Asociațiunei rom. de cant și muzică“, din loc, ținut Dumineca trecută, a avut un succes strălucit, atât materialmente cât și moralmente. A luat parte la petrecere un public imens. Corul sub conducerea dlui

Alionte a fost des aplaudat de publicul asistent. Seara a fost retragere cu lampioane. Corul a dat serenadă dlui P. Borțun, în presara onomasticeii numelui d-sale.

Păruială. După-cum cetim în „Bănatul“, la Lugoj s'au întâmplat următoarele: Dl Rațiu dir. al băncii „Albina“, care nu de mult a venit la Lugoj spre a mântui „nația“ din „Bănat“, mai zilele trecute a avut un schimb de vorbe cu dl V. Jurca în hotelul Concordia, pentru niște „trebșoare“ de ale lor. Din vorbă în vorbă, ajunseră la păr, ba și pe sub masă, dl Titu Hatzeg, „consecvent“ principiilor sale de „solidaritate“, apucând paralelele începu a îmblăți și el pe Jurca, până acesta a reușit să scape prin protecția altora.

Necrolog. Cu regret aducem la cunoștință încetarea din viață a d-nei *Elisaveta Rechișan* născută *Biringer*, soția dlui ospătar Achim Rechișan, întâmplată în 24 Iunie la băile Herculane. În mormântarea defunctei s'a făcut în 26 Iunie n. în cimiterul romano-catolic din Băile-Herculane. — Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Tărgul de țară în Caransebeș se va ținea în 5, 6 și 7 August n. (Joi, Vineri și Sâmbătă.

Cum scriu foile naționaliste. Cetim în „Tribuna“ dela Arad o informație, care dacă din partea noastră, s'ar fi strecurat asemenea nărozii, am fi fost atacați fără cruțare. Iată informația din chestiune din cuvânt în cuvânt:

„O căsătorie în lumea mare. „Neamul Românesc“ anunță, că baronul Gerliczy Ferencz la la Paris în biserica catolică St. Philippe du Roule, pe nepoata lui *Vodă Știrbei*, fiica dlui D. Știrbei.“

Unde vi-e capul d-lor, ori doară începeți a vă batjocori înșivă?

Tariful comunicațiilor telegrafice între România și Austro-Ungaria a fost redus cu începere dela 4 Iulie. Taxa de cuvânt în loc de 8 fil, cum să plătea până acum, a scăzut la 7. Intre România Galiția și Bucovina e acum de cuvânt 5 fileri în loc de 8 fileri.

Arsă de vie. Artista Natalia Dumitriu, ocupată să curețe niște mânuși, a apropiat sticla cu benzină de o mașină de frizat aprinsă. Sticla a explodat și a aprins hainele nenorocitei artiste. Flacărele au cuprins-o repede, și i-au făcut grave arsuri. Dusă în spital a suferit toată noaptea cumplite dureri, iar dimineața a încetat din viață.

Hoji de copii. Din mai multe părți ale țării se vestesc hoji de copii. Caz mai recent s'a întâmplat în Karlstadt. S'au găsit până acum doi copii urât mutilați, unul a fost orbit, la celalalt frânt un picior. Li folosiau pentru cerșite.

S'a început înaintea conziliului de războiu din Viena procesul unui suboficer din armata Austro-Ungară, care pe timpul încercării patriei noastre cu Sârbii, a practicat spionajiu în folosul Rusiei. Prin tradarea sa,

suboficerul a silit pe marele stat-major să modifice multe din planurile sale din mobilizare parțială, provocând în același timp și deplasări de trupe. *Paguba materială cauzată ministerului de războiu se ridică la mai multe milioane coroane.*

Umblă zvonul, că atașatul militar sârb din Sofia: Ostoic, s'a pus în înțelegere cu șefii de bande haiducești bulgaro-macedonene, ca aceștia să trimită putere de haiduci în munții Bosniei, spre a provoca acolo o răscoală a populației contra noastră.

Acceleratul din Viena ce mergea spre Laibach a călcat la o cârnitură a drumului mai mulți muncitori, cari nu au văzut trenul, care venea cu o iuțală îngrozitoare. *Doi lucrători au fost sfârticați în mii de bucăți, doi au rămas morți pe loc și mai mulți sunt mutilați în modul cel mai oribil.*

Omor. Duminecă seara, pela orele 8 și jumătate în Dorojma, lângă Segedin niște necunoscuți au omorât cu cuțitul pe un fecior de acolo, iar pe altul l-au rănit greu. Poliția a început cercetare.

Trenul fulger dintre Lemberg—Krakau s'a ciocnit cu un tren de persoane. Mai multe vagoane s'au zdrobit cu totul. *Sunt 40 oameni răniți și schilodiți.*

Marele negustor de diamante Goldschmid din Paris a fost la Londra victima unei îndrăznețe tâlhării. Goldschmid plecase în capitala Angliei cu 3000 pietrii scumpe, puse într'o geantă. Ajuns la hotel puse prețioasa geantă pe o masă de marmoră, dela ghișeul stabilimentului. În momentul când giuvaerghiul își trecea numele în registrul de pasageri, se repede pe la spate un tinăr îmbrăcat ca un domn mare, pune mâna pe geantă și o ia la fugă. Goldschmid și un frate al său, care-l însoția, s'au întors repede ca să se ia după hoț, dar ortacii acestuia, cari stăteau de pândă la o parte, le aținură calea, punându-le pedecă și făcându-i astfel să cadă. Apoi s'au făcut nevăzuți și părtașii îndrăznețului furt. Poliția imediat a fost înștiințată. În declarațiunea sa, Goldschmid a adăogat, că acum își amintește de a-l fi întâlnit pe tânărul în chestiune acum două săptămâni la Paris. Nu mai e îndoielă, că hoțul l-a urmărit tot timpul, înainte de plecare și apoi s'a luat după el la Londra. Petriile prețioase furate fac o valoare uriașe de *trei milioane o sutădouzecișicinci mii de franci.*

Omor înfiorător. Pe drumul Visagului, în apropiere de Lugoj, Marți seara o biată femeie mergând spre casă și având la sine niște bănișori adunați cu cine știe câtă trudă, a fost jefuită de niște indivizi, cari au și ucis-o, chinuind-o în mod barbar. Jandarmeria a pornit anchetă și crede a se afla pe urma făptuitorilor cari totuși n'au putut fi descoperiți până acum.

Tragedia unui oficer. Zilele trecute un sublocotenent dela honvezii din Kaposvár a plecat spre comunele învecinate pentru a

lua dispozițiuni de încvartirare pentru manevrele ce vor urmă. Seara a luat niște „sardele“ de cină, dela băcanul satului. A mâncat; în aceeași noapte a murit însă în chinuri oribile. Sardelele fiind stricate s'a otrăvit cu dânsese.

Și-a împușcat bărbatul. Maria Rákóczi din Szentes, trăia de multă vreme foarte rău cu bărbatul său, care o tracta în modul cel mai brutal, în vreme ce în ascuns ținea legături intime cu o altă femeie. Marți, bărbatul s'a reîntors numai la șase oare dimineața, când iarăși a început la sfadă cu soția sa. Cu greu, liniștit s'a culcat și adormi numai decăt. Într'acea femeie s'a hotărât la o faptă teribilă. A luat pușca, ce atârna deasupra patului și în prezența copilașilor să apropie de spatele bărbatului adormit și apoi a descărcat arma. Bărbatul nu s'a mai trezit mai mult. Femeia s'a dat apoi de bună voie poliției, unde a fost deținută. Bărbatul ei, deși fără voie — încă stinsese în anul trecut o viață de om, a omorât cu pușca pe un student cu numele Ioan Szabó. Copilașii au fost puși sub tutorat.

Și-a ucis bunica. În comuna Sinteni din com. Aradului, văduva Ardelean Floare, a ajuns la ceartă pentru ceva lucru de nimic cu nepotul ei ce-l avea la casă. Bestialul băiat infuriat, a luat pușca și a ucis în furia-i nebună pe biata bătrână. A fost arestat.

Lăcomia după avere. În comuna Titel, economul Toșa Jivoinov și-a otrăvit soția cu numele Agnița, prin aceasta voind a pune mâna pe averea muierei sale. Criminalul a fost prins de jandarmărie și pus la vâcoare.

Din oase de om — prav de pușcă. Isteții Japonezi la arsenalul din Tokio, de săptămâni deja experimentează cu un nou explosiv, la compoziția căruia se folosește carbonat din oase. Fiind mare trebuință de oase, agenții japonezi cutreeră câmpiile de luptă din Mandjuria și temându-se a se atinge de mormintele Japoneze, devastează pe cele ale Rușilor, întrebuintând oasele cadavrelor acestora la fabricarea pravului de pușcă.

Secerători bătuți. Proprietarul de moșii contele Pongrácz din Bihor, și-a adus secerători români, după ce Ungurii din localitate i-au cerut plată prea mare pentru secerat. Când au venit secerătorii români, cei din comună, Ungurii i-au atacat, i-au bătut, pe zece i-au rănit de moarte, iar ceilalți au scăpat cu fuga. A fost comandată jandarmeria la fața locului. Zece nefericiți se luptă cu moartea! Nu s'au putut lua mai din vreme măsuri de precauțiune?

D'ale celor cuprinși de friguri.

În sfârșit după câteva „declarații“ și după multă trăgănare s'au dat lucrurile pe față, adică: „Lupta“ din organ oficios al partidului poreclit „naționalist“, a devenit organ oficios al — „tuberculozei“.

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Indrumări și prospecte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie și electrotehnică

Multe referințe de primul rang. Budapest, V. Kálmán-utca 15. TELEFON 63—01.

„In ciuda greșelilor, ce le-a făcut „Lupta“ în trecut, „trăește“, (așa prorocște stăpânul ei) ca să-și poată aranja și culege — necrologul.

Birăuț vrea să învețe de omenie pe G. Pop dela „Tribuna“, aplicându-i lecție, ca lui Rosenthal (adecă 2 pălmi). — De păr, că hainele-s scumpe!

De când Birăuț s'a întors — *plin* — de la cei din România, într'una îi dăscălește pe cei dela „Tribuna“, aceștia însă în jaluzia lor, că de data asta, cei din România numai lui Birăuț i-au umplut vălăul, turbă de năcaz în foaia lor. Zi de zi poți ceti în „Lupta“ și „Tribuna“ cele mai scârboase epiteze, aruncate una alteia. Îndeosebi cei dela „Lupta“ sunt neîntrețuți. — Servus nație, pe ce ai ajuns să-ți dai banul, biată limbă și politică românească, pe bune mâni ai ajuns.

Aerul dulce și binecuvântat de vară, îl sugerează drag oricare muritor. Birăuții încă și azi sunt cei mai mari iubitori ai aerului — infectat.

După cum și-a schimbat „Lupta“ haina, așa și Birăuț și-a schimbat numele în „Bucurescu“, posibil, că și-l va schimba în Bucurbey (turcește), are de gând să și-l schimbe în Burtăverde, apoi în Batălcrucea, la urma urmei în Budha (chinezește); iar „Lupta“ în „Lăpădătura“, după cum pretind baerile portofelului.

În creerii „Luptei“ zi de zi izvorăsc idei scrințite, cari documentează vădit scrințitura celor, cari le iscodesc, ajungându-le apa la creeri.

*

Unui călugăr din A...

Cu exemple din Scriptură
Vrei ca să ne scapi de chin
Oamenilor predici apă
Iar tu — te adăpi cu — vin.

Călugărul Cior-Ogar, de năduful ce l-a cuprins, de groaza, că a ajuns exepiscop, își va instala o baie în palatul „Tribunei“, a cărei țevi subterane vor fi în legătură cu pivnița celor 12 apostoli a lui Dományi din Arad.

2326/1909. sz.

Publicațiune.

TÂRGUL DE ȚARĂ

proxim al Caransebeșului

se va ținea în 5 6 și 7 August 1909, adecă în ziua de Joi, Vineri și Sâmb.

Caransebeș la 8 Iulie 1909.

Dragomir m. p.
câp. oraș.

2432. szám

kig. 1909.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a karansebes város területén lakó minden férfi a ki magyar honos a f. esztendőben legalább 26-ik élet évét betölti a magyar nyelvet birja, azon irni és olvasni tud s a

mennyiben, — ideiglenes adómentesség esetén is, — 20 kor. egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bíró vagy adózásra való tekintet nélkül, köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajós kapitány, gazdasz, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá ki felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát végzett ki a közép iskolai záró vizsgát letette f. évi július 12—17-éig bezárólag, a hivatalos órák alatt, az esküdt képes egyénekről szerkesztendő alaplajstromba való felvétel végett a városi főjegyzői hivatalban személyesen vagy meghatalmazott által megjelenhetik.

Karansebes, 1909. évi július hó 4-én.

Bordán
polgármester.

„MEHADIA“

Cassă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe amanețe și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

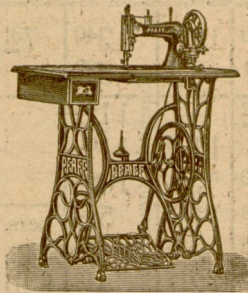
pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaugă în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și industrie.

Ameliorările cele mai noi.

= Încredere necondiționată. =

O mașină de cusut ieftină e pentru economia casei un obiect foarte scump și nefolositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipă.

Deposît la:

Adalbert Blascheck
Karansebeș.

Un elev de tipografie

din casă bună, care a absolvat cel puțin 2 clase civile sau gimnaziale și a împlinit etatea de 15 ani, află aplicare în tipografia
Josif Jacobovits, Caransebeș.

R. GRAU și FIUL CARANSEBES

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

*Cel mai mare magazin pentru
domni, dame și copii.*

Singurul vânzător a renumitelor
fabricate :

**„Cobrak‘,
„Danubia‘ „Chasalla‘**

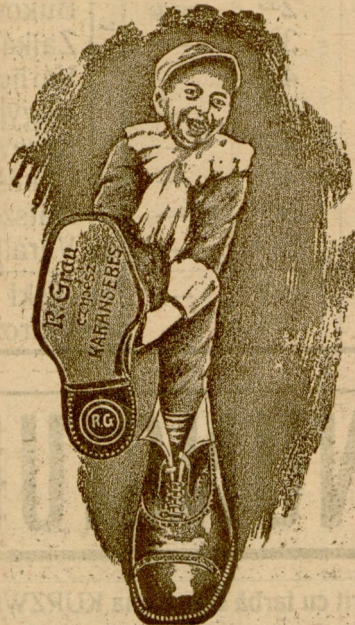
precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Treiunghiu“.

Face ghete fine, moderne după măsură.

*Lucrătoare arangiată de a lucra cu
mașini.*

— Reparează prompt și efin. —

Mersul trenurilor reg. Ungare

valabil din 1 Maiu 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoș—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi															
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiilor:		Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 15/707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus)	sos.	1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822		526	434	sos. Timișoara-Iosefin	pl.	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145		925	—	sos. Bazias (189)	pl.	—	428	—	Pers. 741	328	pers. 739	955
1100	—	1100	1100		738	—	" Arad (156)	"	—	709	—	Pers. 743	615	—	—
1008	450	p. I-III 740	1008		1001	—	" Băile Buziaș (166) p. la 31 Mai	"	—	725	Pers. 1001	1001	520	I-III 450	1118
pers. 744	955	955	515	pers. 742	520	—	pl. Băile Buziaș (166) dela 1 Iulie	sos.	—	1008	—	—	1001	450	450
I-III 1217	1217	1217	428	I-III 615	328	—	" Bazias (189)	"	—	1145	I-III	—	236	702	702
			448		615	—	" Arad (156)	"	—	1100	—	1100	1100	356	356
635	300	247	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin	sos.	755	734	912	641	734	1240	107
642	306	254	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric	pl.	—	727	906	634	728	1233	100
647	307	212	838	550	805	—	pl. Lugoș (193)	sos.	—	725	905	633	727	1228	1259
838	402	934	938	728	922	541	sos. Băile Buziaș (193)	pl.	646	610	723	505	621	1105	1203
—	842	842	—	—	138	—	" Ilia (Marosillye 193)	"	—	—	—	—	—	943	—
—	805	805	—	107	107	—	pl. Lugoș (193)	sos.	—	—	237	—	—	720	720
846	404	442	943	745	933	543	sos. Karansebes (175)	pl.	644	559	713	459	611	1052	1201
956	447	546	1027	848	1043	627	pl. Ujkaransebes boctăria 55	sos.	602	459	615	400	528	950	1121
—	453	557	1037	—	1116	633	sos. Herkulesfürdő (Băile Herc.)	sos.	656	452	—	—	522	930	1115
—	—	605	—	—	—	—	pl. Orșova	pl.	—	443	—	—	—	923	—
—	653	830	1238	—	146	829	sos. Verciorova	sos.	345	220	—	—	324	644	855
—	718	858	104	—	217	854		pl.	315	140	—	—	255	605	816
—	727	—	115	—	256	859		sos.	255	1259	—	—	221	—	756
—	735	—	124	—	305	907		pl.	245	1250	—	—	213	—	746

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiilor		Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	1015	940	pl. Bpesta gara-apus	sos.	635	715	—
—	755	300	pl. Timișoara-Iosefin (172)	sos.	1240	734	—
—	816	140	pl. Orșova (172)	sos.	217	858	—
—	1122	610	pl. Karansebes (172)	sos.	730	418	—
—	—	—	Karansebes-cazarm.		723	411	—
—	1135	623	Karansebes-fabr.-țigl.		718	406	—
—	1148	636	Jász		702	380	—
—	1156	644	Obrezsa		656	344	—
—	1208	656	Glimboca		645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy		630	316	—
—	1247	738	Csirésa		605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova		554	244	—
—	114	810	Márga		533	226	sosește
408	150	824	Bouczar		521	214	905
458	239	sosește	Bukova		—	101	817
552	333	—	Zajkány		—	1207	723
615	406	—	Várhely		—	1141	657
629	420	—	Nagypestény		—	1102	623
635	428	—	Kernyesd		—	1054	616
644	438	—	Poklisa		—	1043	606
706	501	—	Hátszeg		—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159)	pl.	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159)	pl.	—	610	402
1006	755	—	sos. Petrozsény (159)	pl.	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Băziás cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 805 seara. || Din Băziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.
Budapesta gara-apus—Băile dela Buziaș.
(Peste Timișoara-Iosefin clasa I—II.)
(Numai din 15—Iunie 15 Septemv.)
Din Budapesta pleacă la 940 dimineața || Din Buziaș pleacă la 1118 dimineața.

Timișoara-Iosefin—Oravicza:
Din Timișoara-Iosefin pleacă la 843 seara.
Din Oravicza pleacă la 225 noaptea.

Cupeuri restaurante se adaugă între:
Budapesta gara-apus și între Karansebes, daici pleacă la 528 dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor: Timpul de noapte se socotește dela orele 600 până la orele 559 min. Minutele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::

S'a tipărit cu farbă dela firma KURZWEIL JÁNOS și SOȚII, fabricant de farbe BUDAPESTA, în tipografia JOSEF JACOBOVITS, CARANSEBES.